GLOBALNIE · #POLITYKA NARODOWA

WIDMA REAGANA, BIAŁEJ RASY I EPOKI BRĄZU. MŁODA PRAWICA W USA

Adrian Kochan · 8 sierpnia 2026

W *Przesłaniu Pana Cogito* Zbigniew Herbert uzbraja wrogów powtarzającego „wielkie słowa" w jedną z najskuteczniejszych broni przeciw wielkim narracjom – „chłostę śmiechu". Przez wiele lat siły lewicowo-liberalne wyszydzały *sacra* prawicy, dekonstruując konserwatywną wizję świata. Przejmując mainstream, nie spodziewały się one jednak, że młodzież i przeciw nim się zbuntuje. Wyrazem tego buntu jest dziś obrazoburcza amerykańska prawica pokolenia Z, inspirująca się postaciami takimi jak Nick Fuentes czy Bronze Age Pervert.

Wprowadzenie

Choć to Donald Trump jako pierwszy zaczął kruszyć mury reaganowskich Okopów Świętej Trójcy – aliansu społecznego konserwatyzmu, jastrzębiej polityki zagranicznej oraz wolnego rynku, którego intelektualnym patronem był założyciel i wieloletni redaktor „National Review" William F. Buckley Jr.[1] – to jego ostrzał był, jak to często z Trumpem bywa, niekoniecznie celny, mało konsekwentny, niezadowalający. Dobrym tego przykładem może być powierzenie stanowiska pozycji doradcy ds. bezpieczeństwa narodowego neokonserwatyście Johnowi Boltonowi (znanemu ze skłonności do rozwiązywania większości problemów za pomocą bombardowań). Pokolenie Z, szczególnie mężczyźni, konsekwentnie i kompleksowo odrzuca świętości mainstreamu, w tym mainstreamu republikańskiego, odgrywając rolę współczesnych ikonoklastów. Symptomatycznymi postaciami wyrażającymi zmieniający się *zeitgeist* i pewne *cri de coeur* młodego pokolenia są Bronze Age Pervert (dalej: BAP) i Nick Fuentes. Podczas gdy BAP odrzuca egalitaryzm, chrześcijaństwo i oświecenie, Fuentes odtwarza kolektywną tożsamość białych jako kategorię polityczną, obierając jako prymarny cel ataku dotychczasową świętą krowę amerykańskich konserwatystów – Izrael.

Właśnie kwestia Izraela stała się zarzewiem czegoś, co Michael Knowles, członek The Daily Wire(dalej: TDW), nazwał „prawicową wojną domową"[2]. Od 18 do 21 grudnia 2025 roku w Phoenix w Arizonie odbywał się coroczny Americafest ✝ konwencja amerykańskiej prawicy organizowana przez Turning Point USA, organizację zamordowanego Charliego Kirka. Powiedzieć, że Kirk nie przepadał za Fuentesem, to mało powiedzieć – przykładowo, nazywał go „robactwem", argumentując, że na prawicy nie powinno być dla niego żadnej przestrzeni. Jak na ironię, to właśnie Fuentes i stosunek do niego stały się motywem przewodnim Americafest w roku 2025.

Największe emocje wzbudziły starcia między poważniejszymi postaciami prawicy – Benem Shapiro, Tuc-

kerem Carlsonem i Steve'em Bannonem. Shapiro, komentator i założyciel TDW, zaatakował Carlsona za przeprowadzenie wywiadu z Fuentesem, nazywając go „moralnym imbecylem"[3], samego zaś Fuentesa określił jako „apologetę Hitlera, kochającego nazistów antyamerykańskiego śmiecia", domagając się jego wykluczenia z prawicowego dyskursu. Carlson, popularny prawicowy dziennikarz, wyśmiał zaś ideę deplatformingu i zarzucił prawicy ślepotę na izraelskie zbrodnie. Z kolei Bannon, były szef kampanii Trumpa, skrytykował Bena Shapiro za chęć przejmowania prawicowych mediów, porównał go do raka i stwierdził, że bardziej zależy mu na Izraelu niż Ameryce. I tak Americafest, zamiast jednoczyć po śmierci Kirka, wywlókł na światło dzienne wewnątrzprawicowe konflikty, których uosobieniem oraz katalizatorem jest wspomniany Fuentes; „Istnieje wyraźna różnica między tym, co pokolenie Z mogłoby nazwać starciem «America First» z «Israel First», a tym, co stara gwardia może postrzegać jako zdobywanie wpływu w ich ruchu przez ekstremistyczną grupę"[4].

Zanim przejdziemy do Nicka Fuentesa i próby zrozumienia jego fenomenu ‣ jakim sposobem 27-latek, który rozpoczął swoją karierę dzięki streamom z piwnicy rodziców, stał się *enfant terrible* trumpistów ‣ warto przyjrzeć się bliżej TDW i samemu Benowi Shapiro, bo chociaż jego wpływ na młodych maleje, to wciąż jest on widoczny, czego dowodem mógł być aplauz od części widowni na Americafest. W tym kontekście przyjrzymy się Fuentesowi, analizując jego sardoniczne obrazoburstwo, by zakończyć na mało znanej w Polsce postaci BAP-a, któremu – jako głębszemu myślicielowi – poświęcimy więcej uwagi, zastrzegając przy tym, że tekst ten ma raczej charakter deskryptywny niż ewaluacyjny.

The Daily Wire

TDW jest prawicową spółką medialną założoną w 2015 roku przez Bena Shapiro i Jeremiego Boreinga, którzy wcześniej pracowali w sponsorowanym przez Davida Horowitza (progresistę nawróconego na neokonserwatyzm) portalu TruthRevolt. Boreing zajmował się aktorstwem i reżyserią, Shapiro zaś był długoletnim komentatorem politycznym. W ciągu dekady firma odniosła duży sukces, osiągając w 2023 roku przychody w wysokości ponad 200 mln dolarów[5]. TDW prowadzi stronę internetową, produkuje podcasty, filmy i seriale, posiada serwis streamingowy (z milionem płatnych subskrybentów w pół roku po premierze)[6], wydaje książki i... sprzedaje maszynki do golenia. Firma chce wpływać nie tylko na politykę, lecz także na popkulturę[7].

TDW może pochwalić się galerią znanych postaci – na przykład w 2022 roku dołączył do niej słynny psycholog Jordan Peterson (ostatnio stracił na relewancji). W odróżnieniu od postaci opisanych w dalszej części tekstu TDW nie opiera się głównie na pokoleniu Z; średni wiek odbiorcy to 42 lata, co i tak czyni tę grupę najmłodszą wśród angielskojęzycznych źródeł informacji[8]. Pasuje to do poglądów podcasterów TDW, balansujących między pokoleniem Z a starym konserwatyzmem. Ten ostatni w TDW najgłośniej reprezentuje Shapiro. Urodzony w 1984 roku w konserwatywnej rodzinie żydowskiej z Hollywood, komentowaniem polityki zajmował się od 17. roku życia, a w wieku 21 lat był już autorem dwóch książek, głównie o uniwersytetach i popkulturze. Doktorat z prawa obronił na Harvardzie. Popularność zdobył około 2015 roku, startując ze swoim show i pojawiając się na uczelniach, gdzie spopularyzował frazę *facts don't care about your feelings* („fakty nie dbają o twoje uczucia"). Choć szczyt jego popularności minął (w 2019 roku jego podcast był drugi w rankingu najpopularniejszych w USA[9], dziś zajmuje dziewiąte miejsce[10]), Shapiro wciąż pozostaje medialnym potentatem.

Poglądowo doszlusował do obozu MAGA dopiero około 2019 roku – wcześniej był jednym z najgłośniej-

szych konserwatywnych krytyków Trumpa (wspierał Teda Cruza), pisząc, że z Trumpem „konserwatyzm stanie się kryptorasistowską, pseudosiłową, quasityrańską, toksyczną mieszaniną”[11]. Jak widać po Americafest, stare nawyki trzymają mocno. Shapiro jest zdecydowanym społecznym konserwatystą, zwalczającym ideologię gender czy aborcję, ale jest też gospodarczym libertarianinem (stającym w obronie chciwego bankiera ze świątecznego klasyka *To wspaniałe życie*[12] czy kwestionującym potrzeby wieku emerytalnego[13]) oraz zagorzałym obrońcą Izraela, który chętnie zobaczyłby Netanjahu jako prezydenta USA[14]. Shapiro jest racjonalizującym indywidualistą, broniącym, w jego interpretacji, dziedzictwa oświecenia jako elementu spuścizny „cywilizacji judeochrześcijańskiej”[15].

Druga Strona *TDW*

Bliżej pokolenia Z są dwaj katolicy z drugiego bieguna TDW – Matt Walsh i wspomniany Michael Knowles.

Matt Walsh urodził się w 1986 roku w Maryland, w rodzinie o korzeniach irlandzkich. Do TDW dołączył w 2018 roku; wcześniej występował w lokalnych radiostacjach. Na X przedstawia się jako „teokratyczny faszysta”, przeszedł drogę od libertarianizmu (m.in. popierał legalizację marihuany) ku populizmowi akcentującemu rolę lokalnej wspólnoty i Ameryki jako konkretnego ludu (a nie abstrakcyjnej idei). Jest izolacjonistą, sprzeciwia się finansowaniu Izraela i Ukrainy. Jednym z najczęściej podejmowanych przez niego tematów jest transgenderyzm, szczególnie u nieletnich, przeciw czemu prowadził skuteczną kampanię[16], pomagając doprowadzić do zakazu tranzycji dla nieletnich w wielu stanach[17]. Podobnie bojkot, który rozpoczął, sprawił, że Bud Light, po publicznym wsparciu aktora po tzw. tranzycji, straciło pozycję najpopularniejszego piwa[18].

Walsh był gwiazdą dwóch opiniotwórczych mockumentary TDW: *What Is a Woman?* i *Am I Racist?*, w których komicznie rozbrajał liberalno-lewicowe poglądy na płeć i rasę. *Am I Racist?* zarobiło 12,3 mln dolarów i było najlepiej sprzedającym się filmem dokumentalnym 2024 roku[19], a *What Is a Woman?* zdobyło w ciągu tygodnia aż 177 mln wyświetleń na Twitterze[20]. Jest więc Walsh ewidentnie jednym z najważniejszych zasobów TDW. W odróżnieniu od Bena Shapiro nie jest intelektualistą – ukończył tylko community college; nosi flanelowe koszule i często argumentuje „na chłopski rozum”, przypominając w tym nieco Rafała Ziemkiewicza.

Michael Knowles ma bardzo odmienną estetykę – w intro do swojego show tańczy na biurku w koszuli i marynarce, popijając dirty martini w studiu urządzonym w klimacie *art déco*. Urodzony w 1990 roku w Nowym Jorku, ma włosko-irlandzko-angielskie korzenie sięgające przybycia do Ameryki statku Mayflower. Studiował historię i włoską literaturę na Uniwerytecie Yale, gdzie zajmował się teatrem i tłumaczył Makiawela, należał też do William F. Buckley Jr. Program. Do TDW dołączył w 2017 roku i również głośno sprzeciwiał się transgenderyzmowi; Knowles jest przy tym postacią wywołującą spore emocje – podczas jednej z jego debat w Pittsburghu protestujący przeciwko niemu lewicowcy rzucali nawet granaty dymne i fajerwerki[21]. Przyjaźni się z Tedem Cruzem, z którym prowadził najpopularniejszy swego czasu podcast (2020–2022)[22], a jego książka *Speechless: Controlling Words, Controlling Minds* z 2021 roku została bestsellerem[23]. Regularnie gości u siebie najbardziej znanego katolickiego influencera, czyli biskupa diecezji Winona-Rochester Roberta Barrona.

Ideowo Knowles sprzeciwia się izolacjonizmowi i nacjonalizmowi, choć uznaje istnienie konkretnego naro-

du amerykańskiego – identyfikuje się jako imperialista[24], co nie dziwi, bo jego ulubionym autorem jest nikt inny jak włoski zwolennik cesarza – Dante[25]. Jego referencje ideowe, bliskość dziedzictwu Buckleya (napisał wstęp do nowego wydania *God and Man at Yale*)[26], mogą wydawać się spójne ze starym konserwatyzmem, lecz różni go mniejsza przychylność dla wolnego rynku i większa tolerancja wobec innych prawic. Buckley funkcjonował jako strażnik opinii, ekskludując nawet Pata Buchanana (ojca amerykańskiego paleokonserwatyzmu) za akceptowanie antysemityzmu[27]; Knowles uważa, że nie ma wroga na prawicy – prawicowiec po prostu kocha Amerykę. W przemówieniu na Americafest, zatytułowanym *Błogosławieni, którzy wprowadzają pokój*, krytykował wyłącznie tych lojalnych wobec obcych flag, nawołując prawicę także do poważnego potraktowania problemów pokolenia Z[28].

TDWjest atakowane z prawej strony, między innymi przez zwolenników Fuentesa, którzy zarzucają mu, że jest tzw. Conservative Inc. (Konserwatyzm sp. z.o.o.) – medium zbyt establishmentowym 𝕏 oraz za stawianie spraw finansowych i wizerunkowych ponad ideologicznymi. Symptomatyczne jest jednak to, że zarówno Walsh, jak i Knowles, bliżsi trendom pokolenia Z, są katolikami. Warto przy tym zauważyć pokolenie Z jest jedynym w USA, w którym więcej jest katolików niż protestantów[29]. Jednym z takich młodych katolików jest Nick Fuentes.

Nick Fuentes – błazen prawicy

*Żydzi rządzą społeczeństwem, kobiety powinny się zamknąć, do k*rwy, czarni w większości powinni trafić do więzienia – i żylibyśmy w raju!*[30].
Nick Fuentes

Ktokolwiek korzysta z X, ten pewnie niejednokrotnie spotkał się z klipami Nicka Fuentesa, w których padają słowa podobne do zacytowanych. Fuentes, 27-latek z Chicago, od 2017 roku zajmuje się prowadzeniem streamów, w których w swoim charakterystycznym, sardonicznym stylu relacjonuje bieżące wydarzenia. Jak wskazuje jego nazwisko, ma on pochodzenie po części latynoskie – jego ojciec jest pół-Meksykaninem, choć on sam gardłuje za Ameryką dla białych (ma również korzenie włoskie i irlandzkie).

W 2016 roku Fuentes rozpoczął studia na Uniwersytecie Bostońskim, gdzie szybko zyskał niesławę, publicznie przyznając się do poparcia Trumpa, nosząc czapkę MAGA i debatując z lewicowymi studentami[31]. Początkowo był libertarianinem[32]. Ze względu na umiejętności retoryczne trafił do Right Side Broadcasting Network, skąd został wyrzucony po zerwaniu z proizraelską linią (Fuentes twierdzi, że maczał w tym palce Shapiro)[33]. W 2017 roku porzucił studia, zostając pełnoetatowym komentatorem, i wziął udział w marszu alt-prawicy „Unite the Right" w Charlottesville, który zakończył się śmiercią lewicowej kontrmanifestantki[34]. W 2019 roku zachęcał swoich zwolenników – groyperów – do uczestnictwa w wydarzeniach Charliego Kirka i zadawania mu niewygodnych pytań, atakowania go z prawa (były to głównie pytania o kwestie rasowe i Izrael).

Brał udział w zamieszkach przed Kapitolem w 2021 roku, a rok wcześniej założył America First Political Action Conference (AFPAC), mające stać się alternatywą dla CPAC, przyciągając m.in. znaną republikańską polityk Marjorie Taylor Greene. W 2022 roku wraz z raperem Kanye Westem uczestniczył w kolacji u Donalda Trumpa, którego zresztą często krytykuje. Początek nowej fali popularności Fuentesa datować należy na maj 2024 roku, gdy po powrocie na X (został tam zbanowany w 2021 roku) wykorzystał radykalizację nastrojów. Jednym z przełomów w jego karierze była sama śmierć rywala, Kirka.

Choć Kirk ostatnio zaczął nawet mówić o „wojnie przeciw białym", to i tak pozostawał wyraźnie bardziej stonowany niż Fuentes[35]. Morderstwo kogoś tak umiarkowanego jak Kirk w oczach wielu potwierdziło słuszność słów Fuentesa; jego stream poświęcony morderstwu lidera Turning Point USA oglądało w szczycie ponad 150 tys. osób.

Bicie rekordów wyświetleń przełożyło się na wzrost zainteresowania niezależnych dziennikarzy. Głośne wywiady u Tuckera Carlsona i Piersa Morgana nakręciły zaś mainstreamowe media, wywołując efekt kuli śnieżnej, co doprowadziło Fuentesa do szczytu wpływów, czego przejawem była ta cała dyskusja na Americafest. Fuentes jest prowokatorem, który dąży do przesuwania dyskursu na prawo, by funkcjonować jako prawa flanka Partii Republikańskiej[36]. Odwołuje się m.in. do autorytetu Sama Francisa, wyklętego przez Buckleya paleokonserwatysty z kręgu Buchanana, podkreślającego kolektywną tożsamość białych[37]. Sardoniczne prowokatorstwo Fuentesa dobrze ilustruje wywiad udzielony Morganowi, liberałowi z Wielkiej Brytanii. Fuentes początkowo się moderował, rozmawiając grzecznie, jednak Morgan był dobrze przygotowany – przywoływał klipy z jego najbardziej kontrowersyjnymi wypowiedziami, dotykając także tematu jego rodziny. Zbity z pantałyku Amerykanin powrócił do swoich typowych zachowań, wdając się w dyskusję o przestępczości czarnych, deklarując chęć życia bez nich, oraz twierdząc, że wobec białych trwa ludobójstwo. Najgorętszym momentem rozmowy był wątek Holocaustu i Adolfa Hitlera. Fuentes regularnie podważa konsensus naukowy, kwestionując skalę zbrodni nazistów; u Morgana posłużył się swoją ulubioną bronią – postironią. Postironia to sposób mówienia, w którym trudno odróżnić ironię od szczerości, oscylujący między żartem a powagą; powszechna w Internecie, należąca do kultury memów, pozwala przekraczać granice dyskursu bez narażania się na bezpośrednie konsekwencje. Podkreślając liczbę ofiar, Morgan nie dostrzegł, że gdy Fuentes z kamienną twarzą mówi, że mogło być ich nawet osiem milionów – po prostu się z niego nabija. Podobnie zareagował na emocjonalne uniesienie Morgana wobec Hitlera. Brytyjczyk stwierdził, że Hitler był „strasznym, pierd*lonym, potworem", co Fuentes zbył stwierdzeniem, że jest zmęczony udawaniem, iż Hitler nie jest *cool*, zwłaszcza oglądając filmy w mediach społecznościowych, w których austriacki akwarelista odgrywa główną rolę[38]; W oczach internautów pokolenia Z Fuentes zdecydowanie wygrał to starcie.

Jonathan Pageau, kanadyjski pisarz ikon i symbolog, wskazuje, że w zsekularyzowanym świecie symboli Adolf Hitler pełni funkcję diabła, używanego po II wojnie światowej do delegitymizowania idei sprzecznych z liberalną wizją świata (np. stereotypowego zrównywania prawicy z nazizmem) oraz do ograniczania debaty o kwestiach rasowych[39].

> Wraz z pojawieniem się *woke* kategorie rasowe powróciły do sfery publicznej, tym razem jednak zostały skierowane przeciw białym – białość stała się *explicite* problematyczna**[40]**, powiązana z pogardą i kolonializmem.

Decentralizacja mediów, utrata zaufania do elit oraz poczucie bycia obiektem ataku doprowadziły do prób wskrzeszenia kolektywnej tożsamości białych, do czego Fuentes otwarcie się przyznaje. Po wywiadzie u Morgana stwierdził on wprost, że Hitler jest *cool* (podkreślając, że nie jest dobry), ponieważ reprezentuje „białych bez ograniczeń, bez powściągliwości. Widzisz białych ludzi bez narzuconego sobie poczucia winy i wstydu"[41]. Dekonstrukcja Hitlera jako symbolu absolutnego zła ma służyć ponownemu wy-

tworzeniu kolektywnej tożsamości białych, co można uznać za jeden z głównych celów działalności Fuentesa.

Warto zastanowić się, jak projekt odbudowy kolektywnej tożsamości białych ma się do latynoskiego pochodzenia Fuentesa. Jest to ciekawa kwestia, ponieważ według sondażu z sierpnia 2025 roku Fuentes cieszył się sympatią 12% czarnych, 11% latynosów i jedynie 3% białych (12% ogółem w grupie wiekowej 18–29)[42], a zdaniem Roda Drehera, konserwatywnego pisarza, nawet 40% młodych republikańskich asystentów w Waszyngtonie to groyperzy[43]. Raport *Centre for Heterodox Social Science* wskazuje, że aż 35% widzów Fuentesa stanowią osoby innych ras niż biała[44], podczas gdy wyborcy Trumpa z 2024 roku byli w 78% biali[45]. Częściowo można to tłumaczyć mniejszą podatnością mniejszości etnicznych na poprawność polityczną, jednak kluczowy wydaje się aspekt redefinicji białości przez Fuentesa. Sam postironicznie twierdził, że America First jest ruchem latynoskim, posługując się pojęciem *castizo*[46] – oznaczającym latynosa o dominującym pochodzeniu europejskim (w odróżnieniu od bardziej mieszanego *mestizo*).

> Białość u Fuentesa jest więc bardziej inkluzywna niż tradycyjne amerykańskie pojęcie WASP (*white anglo-saxon protestant*, czyli biały anglosaski protestant), na co wskazuje także jego katolicyzm. Bycie białym oznacza tu raczej duchową łączność z dziedzictwem Europy jako całości, a nie wyłącznie z jej północną, protestancką częścią.

Tak oto internetowy błazen, żonglujący postironią, memami i transgresywnym humorem, trafia pod strzechy, desakralizując zarówno liberalne, jak i prawicowe bałwany przy poklasku wychowanego w cyberprzestrzeni pokolenia Z. Triumfem fuentesowskiego dyskursu korelują słowa J.D. Vance'a na wspomnianym Americafest: w USA „nie trzeba już przepraszać za bycie białym"[47]. Kolorytu sprawie dodaje fakt, że żona wiceprezydenta ma pochodzenie indyjskie i sama jest hinduistką, co zresztą doprowadziło do ostrej wymiany zdań między Fuentesem a Vance'em. W odpowiedzi na atak Fuentesa wymierzony w jego żonę Vance stwierdził, że może się on najeść ekskrementów, co z kolei Fuentes uznał za „zaproszenie na tradycyjną indyjską kolację". W pewnym sensie wydaje się, że Vance chce „mieć ciastko i zjeść ciastko" – z jednej strony odcina się od Fuentesa i w wywiadach werbalnie neguje zmianę nastrojów na prawicy , z drugiej zaś coraz wyraźniej przybliża się do jego retoryki.

Podobnie jak Fuentes, BAP również bawi się w *épater les bourgeois*, kształtując nowe fronty prawicowego dyskursu pokolenia Z. Jak stwierdził Michael Anton, były członek Rady Bezpieczeństwa Narodowego oraz dyrektor Biura Planowania Polityki Sekretarza Stanu,„w duchowej walce o serca i umysły niezadowolonej młodzieży po prawej stronie, konserwatyzm przegrywa. Wygrywa BAP-izm"[48].

Perwers Epoki Brązu

„Wyobraź sobie Mitta Romneya, ale innego... Romneya, który naprawdę potrafi zachowywać się tak, jak wygląda, i który byłby godny swojego wyglądu. Wyobraź sobie młodszego Romneya, który dzięki sile charyzmy i potężnym przemówieniom porywa naród do nowej wojny – przeciwko Indiom. Następnie wyrusza na okręcie, by poprowadzić armię ku podbojowi tego kraju. Nagle pojawiają się plotki, że Mitt urządził w Nowym Jorku satanistyczną czarną kolację-mszę. Ludzie budzą się pewnego dnia i od-

krywają, że ktoś zbezcześcił Muzeum Holokaustu i Pomnik Lincolna… i jak grzyby po deszczu roznoszą się pogłoski, że to Mitt i jego przyjaciele przygotowują przewrót. W związku z tym zostaje odwołany z dowództwa, by stanąć przed sądem. Zamiast powrócić, Mitt ucieka do Rosji, gdzie staje się jednym z głównych doradców Putina. Wkrótce jednak musi uciekać w pośpiechu, gdy odkryto, że potajemnie bzykał żonę Putina. Wtedy trafia do Chin, gdzie, jakimś cudem, ponownie zdobywa ogromny wpływ polityczny i zostaje doradcą, przyswajając chińskie zwyczaje i język z niezwykłą łatwością. Po pewnym czasie opuszcza Chiny i osiedla się w Afganistanie, wśród plemion, żyjąc jak jeden z nich w ich błotnej twierdzy. Tam w końcu znajduje go amerykańska jednostka specjalna, a Mitt ginie w bohaterskiej walce, wielokrotnie atakując wroga karabinem maszynowym, ubrany we wspaniały czarno-złoty pancerz i z hełmem niczym z *Diuny*. Dokładnie tak i jeszcze bardziej niezwykle wyglądało życie starożytnego Alkibiadesa z Aten. Niewiarygodne!”[49].

Powyższa winieta twórczości BAP-a klarownie zarysowuje ideał życia, jaki poprzez swoją myśl próbuje promować. Pod tym pseudonimem kryje się Costin Alamariu, doktor filozofii z Yale, wywodzący się z Bukaresztu i posiadający korzenie żydowskie. Chociaż jest najstarszą z przywoływanych w tym tekście postaci ⁂ ma 45 lat ⁂ to posłuch znajduje przeważnie wśród internetowego pokolenia Z. Jego konto na X jest specyficzne – można się tam natknąć na dyskusję o sentymentalności dzieł Flauberta, homoerotyczne posty o pięknych, białych mięśniach (wraz z załączonym materiałem wizualnym) oraz groźby przymuszenia oponujących mu interlokutorów do *coitus*. Jego profil śledzi obecnie ponad 203 tys. użytkowników X.

Swoją przygodę z Twitterem rozpoczął w 2013 roku, miał przez ten czas wzloty i upadki (kilka razy usuwano jego konta). Od początku jego obecność w infosferze ujawnia te same zainteresowania: homoseksualizm innych mężczyzn, kulturystykę, genetykę i piękno. Pisał na przykład o ruchu *gay liberation*, twierdząc, że tylko alfa mężczyźni (2–3%) powinni prokreować z kobietami, by „podnieść” ludzką naturę[50]; „Starożytni mężczyźni zdobywali miasta, oddawali je pod miecz i ogień, a tymczasem ty idziesz do WINIARNI z «dziewczyną» i delektujesz się wysmakowanymi pogawędkami… JESTEŚ GEJEM!!”[51]. BAP-a fascynują duch antyku, siła i seksualność ⁂ fascynacja ta wyrażana jest w chwytliwych, często obrazoburczych bon motach. Nie jest on jednak li tylko osobowością internetową.

W 2023 roku dziennikarze ujawnili tożsamość BAP-a[52]. Postanowił wtedy opublikować swoją pracę doktorską pod tytułem *Selective Breeding and the Birth of Philosophy* („Hodowla Selektywna i Narodziny Filozofii”; dalej: *Selective Breeding*), oryginalnie napisaną w 2015 roku. Możemy w niej odnaleźć intelektualne fundamenty współczesnej amerykańskiej „barbarzyńskiej” prawicy, więc pozwolimy sobie na ich małe studium, bo są zarówno wpływowe, jak i oryginalne.

Totalitarny nomos i arystokratyczny etos

BAP kreśli obraz stanu natury, w którym rządzi niemalże totalitarny nomos – „Społeczeństwa pierwotne wydają się mieć charakter homogenicznej i podstawowej «demokracji», być może totalitarnej w swojej istocie, która nie dopuszcza wolnego myślenia”[53]. Odwołując się do Schmitta i Burckhardta, BAP rozumie nomos jako pierwotny akt ustanawiania, łączący prawo, konwencję i konstytucję[54]. W starożytnej Grecji nomos kształtował codzienne życie, pozostając poza sporem politycznym[55]. Według Straussa nomos to wszechobecny zwyczaj czy sposób wyjaśniający ludzkie zachowanie i normy plemienia[56] – *nomos basileus*, „pan wszystkiego”. Utożsamiany był z przodkami, przez co był „swojski”, a w jego total-

ności zawierało się tak dobro plemienia, jak i dobro przodków, którzy z kolei byli bliżej bogów[57]. Likurg, spartański prawodawca, był pupilem Apollona, a Ateny założył Kekrops, półczłowiek, półwąż, nadając prawa i wybierając boską patronkę. W takiej strukturze, gdzie nomos dzierży całkowitą władzę, filozofia ma niewiele perspektyw[58].

Zdaniem BAP-a jedyną postacią mogącą częściowo uwolnić się spod tyranii nomosu jest szaman: „Plemienny czarodziej lub mag, wykorzystując podstęp, reprezentuje najwcześniejszą formę króla, czyli człowieka, który potrafi wymknąć się nomosowi, manipulując nim"[59]. Odwołując się do szkockiego antropologa Jamesa Frazera, BAP wskazuje na potrzebę „niemoralności" – fałszu, przebiegłości czy niegodziwości – aby umysł został wyzwolony spod okowów nomosu[60]. Szaman-król zdobywa wpływ, przekonując innych, że rozumie i kontroluje rzeczy na niebie i ziemi, w swoim czasie stając się inkarnacją bóstwa[61]. Jednak BAP dystansuje się od Frazera: tradycyjne rządy królewskie wciąż są przywiązane do nomosu i często degenerują się w urząd *stricte* religijny[62]. Rozwój filozofii wymaga pojęcia natury jako objawienia, dostępnego tylko dzięki absolutnie wolnej od rządów pradawnych arystokracji[63].

Pojęcie natury, niezbędne do narodzin filozofii, może, zdaniem BAP-a, powstać tylko z podboju autochtonów przez obcą elitę, na przykład populacji rolniczej przez ludy pasterskie, co umożliwia rozwój arystokratycznej moralności, rozumianej jako wolność i hodowla (*breeding*) o czym za chwilę). Nawet po połączeniu i rozmnożeniu tych populacji odmienny od nomosu topos życia pozostaje[64]. Odwołując się do Tutsi i Hutu, BAP wskazuje cechy uniwersalne arystokracji: inteligencję polityczną i odwagę wojskową (*phronesis* i *andreia* u Herodota i Pindara) oraz pogardę dla codziennej pracy[65]. Pracujący w polu są obcy etnicznie i życiowo – przywiązani do „samegożycia", biologicznego trwania[66]. Etosem arystokracji jest odrzucenie pracy, stałego osiedlenia i wychowywania dzieci, czyli wszystkiego, co podtrzymuje „samo życie", wokół którego zorientowany jest pierwotny nomos. Ideałem pozostaje rzymskie *otium et bellum*[67].

Odrzucenie „samego życia" łączy się z odrzuceniem osiadłego trybu funkcjonowania i dowartościowaniem dziczy jako przestrzeni spotkania z sacrum i pierwotną, regenerującą siłą – stąd wychowawcą herosów był centaur Chiron. Sokrates bywa opisywany – przez Platona i Ksenofonta – jako *agrios*, czyli należący do dziczy. BAP wskazuje, że Grecy odziedziczyli intuicję, iż wyższy topos życia leży poza nomosem i osadami. Pierwsze pojawienie się pojęcia *phusis* (natury) u Homera wiąże się z leczniczym ziołem ukrytym głęboko w dziczy, którą przed Odyseuszem odsłania Hermes; nie przypadkiem to Chiron przekazuje ludziom wiedzę o lecznictwie[68]. Sam wstręt do miasta dla ustanowienia się *phusis* nie wystarcza – potrzebna jest jeszcze selektywna hodowla.

Hodowla, *Männerbünde* i *phusis*

„Istnieje jeszcze jeden istotny powód, dla którego pasterski sposób życia ma znaczenie dla moralności arystokratycznej oraz dla wyłonienia się idei natury. Wiąże się on z kwestią ***hodowli***. Arystokraci o pasterskim pochodzeniu byliby szczególnie wyczuleni na realność stad hodowlanych, na zasady chowu zwierząt oraz na konieczność stosowania ***środków eugenicznych*** w celu poprawy jakości stada lub poszczególnych osobników"[69].

BAP uważa, że pierwotna demokracja polega na ujarzmianiu ludzkiej natury i wyrównywaniu różnic dla zachowania wspólnoty. Przeciwstawia się temu arystokratyczna zasada hodowli – kształtowania różnych

typów ludzkich w celu „wyhodowania" jednostki doskonałej. Obserwacja zachowań i charakterów przekazywanych niejako we krwi rodzi antytezę wobec plemiennego wychowania[70].

Konkretną manifestacją życia poza nomosem jest ***Männerbünde***, banda wojowników obecna w społeczeństwach indoeuropejskich z tradycjami wojennymi i łupieżczymi. Skupia ona głównie młodych, niezamężnych mężczyzn[71], często kojarzonych z wilkami – tak jak banda Achillesa[72]. Co istotne, członkowie ***Männerbünde*** byli niezależni od plemiennej starszyzny i *nomosu*:

„Krótko mówiąc, w każdym sensie stanowiła ona [banda] przekroczenie **nomosu** i jego granic jako takich; z entuzjazmem afirmowała niezachowanie «samego życia», lecz wręcz śmierć oraz żywioł witalny, wojenny, orgiastyczny, który – jak wierzono – rezydował w dziczy, poza granicami domu i plemienia"[73].

Ergo, członkowie takiej bandy byli wolni od okowów nomosu, a powiązani z dzikim *phusis*.

Symptomatycznym przykładem napięcia pomiędzy tymi pojęciami jest kłótnia Agamemnona z Achillesem. Achilles, narodzony z bogini i wychowany przez Chirona, podlega Agamemnonowi, mimo że to on jest najlepszy – ze względu na swe wrodzone *aretai*, doskonałości. Gdy Agamemnon dzierży berło, martwe drewno będące symbolem władzy pochodzącej ze zwyczaju i tytułu do rządzenia po przodkach, Achilles składa przysięgę na berło natury, czyli kiełkującą gałąź. Jest to drugi i ostatni przypadek użycia *phusis* przez Homera[74].

Radykalizacja *phusis*

BAP używa poezji Pindara do unaocznienia, czym jest *phusis*:

„*Phusis* nie odnosi się zatem jedynie do wrodzonego charakteru, określonej orientacji w abstrakcie, skłonności i tym podobnych cech – choć obejmuje również te aspekty. Kluczowe (i najbardziej obce naszemu pojmowaniu) jest jednak to, że chodzi tu o *natężenie*. Niektóre istoty są bardziej niż inne; mają więcej bytu, więcej natury. *Phusis*, [czyli] prawda lub poznanie istoty, nie jest «odkrywane» przez dedukcję, lecz objawia się dopiero w działaniu, jeśli dana istota posiada wystarczająco dużo *phusis*"[75].

Jeśli dana istota nie posiada wystarczająco dużo *phusis*, to *phusis* nie zamanifestuje swojej obecności w tej istocie – widać tu stopniowalność tego pojęcia, ale także pewną sprawczość, *vide* „objawienie" skontrastowane z „odkryciem".

Bazując na Pindarze, BAP rozróżnia ***andres*** – prawdziwych mężczyzn (od *andreia*) [1] i ***anthropos*** – zwykłych śmiertelników. *Andres* posiadają więcej *phusis*, więcej jestestwa, odziedziczonego i fizycznie widocznego w ich nagich ciałach. *Andreia* i *phronesis*, kardynalne cechy arystokratów, stają się częścią *phusis* w toku hodowli dobrych potomków, procesu wręcz eugenicznego. Wychowanie, takie, jakie dawał herosom Chiron, jest pozbawieniem się wpływu nomosu poprzez powrót do dziczy[76]. Wiedza u Pindara, zauważa BAP, jest czymś wrodzonym – mądry człowiek posiada „wrodzone oko", ma dar widzenia[77]. Zwieńczeniem wszystkich tych cech w jednym człowieku, w jednym geniuszu, jest tyran[78].

Tyran jest nowym typem władcy, jest królem wyjętym spod wpływu nomosu. Jest to forma dynamicznego jedynowładztwa, które jest ekspansywne, energiczne i zawsze czujne, gotowe odpowiedzieć na

zmiany losu i działania wroga. Zdaniem BAP-a za takich władców Pindar uznawał Arkesilaosa z Cyreny i Terona z Akragas, którzy posiadali to „wrodzone oko", broniąc cywilizacji helleńskiej na jej peryferiach. Ekstrapolując dwa opisane przez Pindara przypadki, BAP widzi apogeum arystokratycznego programu hodowli i wychowania, gdy znajdująca się w wielkim niebezpieczeństwie, bliska utraty swej wolności arystokracja wytwarza właśnie władcę poza wszelkim prawem. Posiada on w czystej postaci główne arystokratyczne cechy – *phronesis*, *andreia* i *sophia* – jednocześnie samemu nie będąc arystokratą. Zatem tyran, podkreśla BAP, jest „zradykalizowanym" arystokratycznym *phusis* pozbawionym jakichkolwiek pętających go więzów[79]. Podobną, wręcz bliźniaczą wobec tyrana postacią jest filozof.

W myśli BAP-a filozofia, podobnie do tyranii, jest „wyzwoleniem spod nomosu i powrotem do natury, a tym samym do «nauki siły» – nauki bestii: lwa i lisa – która jest «niezależna od ustroju»"[80]. Analizując obronę filozofii w dziełach Platona i Ksenofonta, BAP widzi w niej jedynie zasłonę dymną. W *Gorgiaszu* Sokrates zgadza się z Kalliklesem co do celu polityki: ocalenia wyższych osobników (*erromenesteros*) od nomosu poprzez zdobycie władzy. Tam, gdzie Sokrates się nie zgadza, pokazuje, że sam jest bardziej wyzwolony od nomosu. Ażeby „ocalić naturę" od rządów politei, realizujących nomos za pomocą siły, Kallikles akceptuje tyranię, a Sokrates sprytnie skrywa prawdziwą *phusis* filozofii za retoryką, zdobywając władzę duchową poprzez przyobleczenie kapłańskiej maski moralizatorstwa i cnoty. Spór między tyranią a filozofią nie dotyczy istoty – obie wynikają ze zradykalizowanego *phusis* – lecz strategii[81].

BAP twierdzi, że zgładzenie Sokratesa nie było przypadkowe – odpowiadał on przecież za wychowanie tyranów, Alkibiadesa i Kritiasa[82]. Filozofa i tyrana łączy niezależność od reżimów i nomosów oraz zdolność manipulowania nimi, co widać u Alkibiadesa i Platona, który porzucił Ateny dla Syrakuz[83]. Filozof skrywa *phusis* pod egzotyczną maską filozofii, która dla tłumu staje się pozą pobożności, chroniąc ją przed prześladowaniami. Projektem Platona jest umożliwienie filozofom zdobycia władzy w miastach i przekazania wiedzy o *phusis* ezoterycznemu gronu. Zdaniem Nietzschego, z którym BAP się utożsamia, projekt Platona odniósł zbyt wielki sukces, zagrażając samej filozofii; potrzeba było obnażyć pierwotne znaczenie *phusis* jako kształtowania krwi i hodowli, w której filozofia i tyrania pozostają powiązane[84].

Mentalność epoki brązu

Bronze Age Mindset (Mentalność epoki brązu; dalej: *BAM*) jest dziełem Alamariu, w którym swoje poglądy na starożytność aplikuje on do współczesności. Książka, zdaniem autora, stanowi ekshortację cnót epoki brązu. Napisana po *Selective Breeding*, choć opublikowana wcześniej, jest pozbawiona wszelkich hamulców: BAP opisuje tu swą ekscytację posągami *kouroi*[85] czy przyznaje rację feministkom widzącym w nauce patriarchalny „gwałt na naturze" – wartościując to jednak pozytywnie. Zdaniem BAP-a wielcy ludzie, w tym naukowcy, to potwory woli, a wielkie kobiety są prawdopodobnie duchowymi lesbijkami[86].

Odkładając smaczki na bok, *BAM* rozwija to, co BAP zawarł w *Selective Breeding*. Koncentracja na *andres* nie jest przypadkowa – BAP utożsamia totalitaryzm nomosu z ginokracją tłamszącą męskość i młodość, określaną w internetowym żargonie jako *longhouse*[87], czyli długi, wspólnotowy, dom. Obecny Zachód powraca do kondycji sprzed wyzwalającej epoki brązu[88], a feminizm do przedaryjskiego matriarchatu czczącego Matkę Ziemię[89]. Mentalność epoki brązu to mentalność całkowitej wolności i siły, to „chęć bycia czczonym jako bóstwo"[90]. BAP przyznaje, że nie wie, czy Bóg istnieje[91].

Dla BAP-a ucieleśnieniem mentalności epoki brązu byli konkwistadorzy[92] i dwudziestowieczni najemnicy, jak Bob Denard, broniący resztek cywilizacji podczas dekolonizacji (poprzez na przykład czterokrotną próbę obalenia rządów Komorów)[93]. Ideałem są pirackie bractwa oparte na męskiej przyjaźni, oczyszczające świat ze zdegenerowanej cywilizacji[94], przesiąkniętej *yeast life* (drożdżowym życiem), pragnącym jedynie biologicznie trwać i się rozmnażać[95]. Prawdziwe życie to walka o podbój nowej przestrzeni, przeciwieństwem czego są *bugmen* (robaloludzie), którzy chcą upokorzyć lepszych i sieją nienawiść wobec tego, co piękne i zadbane, a co powstaje tylko w walce[96].

BAP twierdzi, że życie w mentalności epoki brązu jest przeznaczone tylko dla wybranych[97]: albo opuszczą oni cywilizację i stworzą tropikalne fortece najemników, panując nad morzami (przywracając przy tym piractwo i przyczyniając się do nowej rewolucji naukowej), albo zejdą do półświatka, siejąc chaos i odkrywając tajemnice Lewiatana[98]. Alamariu potrafi jednak być też lisem, proponując drogę alternatywną, inną niż apoteoza piracko-tropikalnego życia.

Tym, którzy chcą prowadzić względnie normalne życie przeciw globalnemu państwu niewolniczemu, może posłużyć demokracja. BAP pisze, że z Patem Buchananem u władzy 99% spraw potoczyłoby się dobrze. Nieskompromitowani mogą wchodzić w politykę, wzorując się na Trumpie czy Orbánie, unikając „szalonej gadaniny", aby nie odstraszyć tzw. normalsów, cennego zasobu w walce z globalnym Lewiatanem, który nie winien być alienowany przez publiczne roztrząsanie euroazjanizmu czy koncepcji *Blut-und-Boden*. Demokracja jednak i tak musi upaść, zastąpiona rządami charyzmatycznych generałów, jak Peron, więc nacjonaliści i inni sympatycy „wyższego życia" powinni wstępować do wojska i wywiadu, przejmując je od środka, rozwijając musztrę i braterstwo. Jeśli to komuś nie pasuje, może walczyć z Lewiatanem poprzez internetowe samizdaty – memy wyszydzające i bezczeszczące świętości globalnych elit[99]. Tak oto Perwers Epoki Brązu staje się dywersantem w świecie popkultury.

Makiawel epoki brązu

Wracając z odmętów Grecji, epoki brązu i pirackich fantazji do współczesnej Ameryki, skupmy się na wpływie BAP-a na amerykańską prawicę. Dobrym jego wskaźnikiem wydaje się zainteresowanie lewicowo-liberalnych mediów tą postacią – nie każdy anonimowy użytkownik X doczekał się demaskujących tekstów w „*Politico*"[100], „*Financial Times*"[101]czy fabiańskim„*New Statesman*"[102]. Celem tych publikacji wydaje się „upupienie" amerykańskiej prawicy: wykreowanie wizerunku BAP-a jako wieszcza nowej, młodej prawicy po to, by zmobilizować własny elektorat i potwierdzić tezę o jej rzekomym nazizmie. Wystarczy spojrzeć na tytuły: *How Bronze Age Pervert* (...) *Injected Anti-Democracy, Pro-Men Ideas Into the GOP*[103], czy *How Bronze Age Pervert Charmed the Far Right: An internet personality who espouses fascism, racism, and bodybuilding has won influential converts*[104]. Próba ta nie jest jednak całkowicie bezpodstawna.

> BAP wydaje się najbardziej szeroko czytaną „krańcową" (*edgy*) postacią współczesnej radykalnej prawicy w USA. *BAM*, opublikowana bez żadnego wydawcy, przebiła się do top 150 książek sprzedawanych na całym Amazonie[105], a *Selective Breeding*, co przecież rzadko dzieje się w przypadku prac doktorskich, stała się bestsellerem[106]. Ważne jest nie tylko to, że jest czytany, ale również to, kto go czyta. A jak już wspomnieliśmy, BAP-a czytają Edward Luttwak (teoretyk wojskowości i doradca Busha Seniora) czy Michael Anton[107].

Uważny obserwator polityki może kojarzyć tego drugiego m.in. z prac nad narodową strategią bezpieczeństwa USA[108], o której tak dużo w naszym kraju wystukano klawiaturowych literek. W jego recenzji *Bronze Age Mindset* pojawiają się znaczące nazwiska: książkę podarował mu Curtis Yarvin, a do jej lektury zachęcił go Darren Beattie[109], obecny podsekretarz stanu ds. edukacji i spraw kulturalnych. Według „*Politico*" *BAM* było lekturą kultową wśród młodego personelu Białego Domu[110], a setki czytelników, w tym żołnierze w mundurach, przesyłają BAP-owi zdjęcia z książką z tropikalnych lokacji[111]. Wśród obserwujących BAP-a na X jest także wiceprezydent J.D. Vance.

Fakt, że prawica czyta BAP-a, nie oznacza oczywiście bezkrytycznej recepcji. Wspomniany Anton, choć momentami sympatyzujący z jego pomysłami, pozostaje ostatecznie krytyczny. „*National Review"*, pismo establishmentowej prawicy, pisał o „Bronze Age Menace"[112] i „Bronze Age Meltdown"[113]. Sohrab Ahmari określił BAP-a – całkiem trafnie – mianem „barbarzyńskiej prawicy", uznając jego przesyconą rasizmem wizję szlachetnego barbarzyńcy walczącego z matriarchalnym egalitaryzmem za ontologicznie złą[114]. Krytyczna recenzja naukowa, zarzucająca mu niezrozumienie prawa natury, ukazała się w „*First Things",* piśmie założonym przez katolickiego księdza, a dziś jednym z bastionów postliberalizmu[115]. Protestanci z „*American Reformer"*również odnieśli się do sprawy, pisząc, że po krzyżu Chrystusa świat nie jest w stanie wrócić do epoki brązu[116]. BAP ewidentnie służy dziś wielonurtowej amerykańskiej prawicy jako punkt odniesienia, wokół którego różne jej odłamy krystalizują swoje stanowiska. Samo pokolenie Z wydaje się znacznie bardziej mu przychylne: Bryan Garsten z Yale relacjonował, że jego najzdolniejsi studenci porzucają liberalizm i oświecenie na rzecz neonietzscheanizmu lub katolickiego integralizmu[117] – z własnego doświadczenia mogę dodać, że na Uniwersytecie Oksfordzkim sytuacja wygląda niemalże identycznie.

Wracając do Michaela Antona, jednego z najprzenikliwszych czytelników Perwersa, trafnie porównuje on Alamariu do Makiawela. Niczym lisi Makiawel BAP ukrywa swoje najbardziej praktyczne rady wśród obrazoburczych passusów, skutecznie przyciągających młodych. Tak jak Włoch w *Rozważaniach nad pierwszym dziesięcioksięgiem historii Rzymu Liwiusza*, tak i BAP w *Bronze Age Mindset* ma na celu przygotowanie młodych mężczyzn do obalenia skorumpowanej sekty i przywrócenia starożytnych cnót[118].

Epilog

Reasumując, Americafest w 2025 roku dostatecznie pokazał narastające wśród amerykańskiej prawicy podziały spowodowane przez zmiany zachodzące w jej strukturze demograficznej. Im większą rolę będzie odgrywało pokolenie Z, tym bardziej będzie odchodził do lamusa stary konserwatyzm podany w reaganowskim sosie, za którym najbardziej gardłuje Shapiro, żądając ekskomuniki dla ruchów znajdujących się na prawo od TDW. Znamienne, że nawet wewnątrz TDW jego poglądy, czy to na Izrael, czy na granice prawicowego dyskursu, nie są już dominujące. Widząc nieskuteczność konserwatyzmu boomerów w rozwiązywaniu problemów, które ich dotykają, pokolenie Z stało się pokoleniem niepokornych, szukających nowych idei i form wyrazu.

Najlepszym przykładem tego zjawiska jest Nick Fuentes, który swoim obrazoburczym humorem, bazującym na charakterystycznej dla kultury Internetu postironii, zaskarbił sobie oddaną, młodą widownię, lekceważącą wyrazy moralnego potępienia ze strony starszych pokoleń i mainstreamu.

> Groyperzy pragną zdesakralizować liberalne symbole, torując drogę do kolektywnej tożsamości białych, dalej jednak odwołując się do chrześcijaństwa i na nowo – w przeciwieństwie do wcześniejszych, mających libertariańskie inklinacje, konserwatystów – doceniają wspólnotowość.

BAP-iści chcą pójść dalej – pragną oni, niczym Makiawel, powrotu do świata starożytnych cnót, w którym wybitne jednostki, nieskrępowane chrześcijańską moralnością i jej owocem w postaci egalitaryzmu, poczują sprawczość, afirmując dionizyjskie uciechy życia. Ta „barbarzyńska prawica", niczym Woland, kusi dziś wyrafinowanym warcholstwem narracji osadzonej w epickich dziełach europejskiej cywilizacji oraz mieszaninie antropologii, biologii i mistycyzmu. BAP-izm jest dziś w wielu kręgach postrzegany jako coś, z czym młody prawicowiec na pewnym poziomie intelektualnym musi być zapoznany[119] – myśl tego nurtu jest recypowana również przez starszych prawicowych intelektualistów, zajmujących ważne pozycje, czujących potrzebę odniesienia się do intelektualnego projektu, który jest tak odmienny od tego, w co wierzą.

Czy amerykańska prawica pokolenia Z podąży za bardziej umiarkowanymi Walshem i Knowlesem, doceniającymi Amerykę jako konkretny lud uformowany na fundamentach europejskiego i chrześcijańskiego dziedzictwa, czy jednak za arcytrollem Fuentesem, szukającym kolektywnej tożsamości białych, a może za antyegalitarną samoapoteozą Perwersa Epoki Brązu? To się okaże. Niemniej jednak widać, że tradycyjna koncepcja WASP nie czaruje już nikogo, a katolicyzm bezspornie zadomowił się na amerykańskiej ideowej prawicy, choć dzieje się to w atmosferze pohukującego z tego tytułu niechrześcijańskiego „barbarzyństwa". Obecnie amerykańska prawica pokolenia Z bawi się w odczarowywanie liberalnego świata i obnażanie świętości starego konserwatyzmu poprzez wprowadzenie, na nowo, kwestii rasowych do prawicowego dyskursu oraz zerwanie z bezkrytycznym stosunkiem do Izraela.

---

[1] J.O. Conroy, *White nationalist Nick Fuentes is exposing a civil war among US Republicans: 'We look like clowns'*, 20.11.2025, https://www.theguardian.com/us-news/ng-interactive/2025/nov/20/nick-fuentes-tucker-carlson/ [dostęp: 29.12.2025].

[2] M. Knowles, *The Right-Wing Civil War ERUPTS At Americafest 2025*, https://www.youtube.com/watch?v=2xsfatpbpq0/ [dostęp: 29.12.2025]; ze względu na wygodę czytania cytaty będą podawane w języku polskim ⁜ wszelkie cytaty przytoczone w tym tekście w tłumaczeniu własnym autora.

[3] A. Tabet, *Right-wing titans clash onstage at AmericaFest, revealing bitter divide in MAGA world*, 19.12.2025, https://www.ms.now/news/ben-shapiro-tucker-carlson-clash-americafest [dostęp: 29.12.2025].

[4] C. Robinson, https://x.com/calvinrobinson/status/2002607895704166586 [dostęp: 29.12.2025].

[5] S. Fischer, *Exclusive: The Daily Wire made $22 million from commerce in 2023*, 28.05.2024, https://www.axios.com/2024/05/28/daily-wire-commerce-revenue-2023 [dostęp: 29.12.2025].

[6] S. Fischer, *Daily Wire says streaming service has surpassed 1M subscribers*, 17.11.2022,

https://www.axios.com/2022/11/17/daily-wire-1m-subscribers [dostęp: 29.12.2025].

[7] B. Schwartz, *The Daily Wire's Doomed Quest for Pop-Culture Relevance*, 23.05.2025, https://www.thenation.com/article/culture/ben-shapiro-daily-wire-mike-richards-angel-studios/ [dostęp: 29.12.2025].

[8] M. Randolph, E. Shearer, *How the audiences of 30 major news sources differ by age*, 28.08.2025, https://www.pewresearch.org/short-reads/2025/08/28/how-the-audiences-of-30-major-news-sources-differ-by-age/

[dostęp: 29.12.2025].

[9] *A Bounce for Ben Shapiro in March Says Podtrac*, 24.04.2019, https://www.insideradio.com/free/a-bounce-for-ben-shapiro-in-march-says-podtrac/article_7fbca710-66d3-11e9-8954-734748203ec0.html [dostęp: 29.12.2025].

[10] *Top US Podcasts – Podtrac*, https://analytics.podtrac.com/podcast-rankings [dostęp: 29.12.2025].

[11] B. Shapiro, *SHAPIRO: I Will Never Vote for Donald Trump. Here's Why,* 5.03.2016, https://web.archive.org/web/20160305225253/http://www.dailywire.com/news/3896/shapiro-i-will-never-vote-donald-trump-heres-why-ben-shapiro [dostęp: 29.12.2025].

[12] T. Erglis, *It's a Wonderful Life: A Different Kind of Christmas Movie*, 18.12.2025, https://medium.com/@terglis/its-a-wonderful-life-a-different-kind-of-christmas-movie-f8520c3146ce

[dostęp: 29.12.2025].

[13] Irlandarra, 25.12.2025, https://x.com/aldamu_jo/status/2004078475091857722

[dostęp: 29.12.2025].

[14] B. Shapiro, 24.05.2011, https://x.com/benshapiro/status/73065242741059584 [dostęp: 29.12.2025].

[15] B. Shapiro, *Right Side of History: How Reason and Moral Purpose Made the West Great*, New York 2019.

[16] F. Gluck, A. Friedman, C. Shoup, *GOP legislative leaders say they'll introduce ban to end gender-affirming care for minors in Tennessee*, 21.10.2022, https://eu.tennessean.com/story/news/2022/10/21/nashville-protest-rally-gender-affirming-care-minors-tennessee-capitol/69579695007/ [dostęp: 29.12.2025].

[17] L. Dawson, J. Kates, *Policy Tracker: Youth Access to Gender Affirming Care and State Policy Restrictions | KFF*, 24.11.2025, https://www.kff.org/lgbtq/gender-affirming-care-policy-tracker/ [dostęp: 29.12.2025].

[18]C. Murray, *New Bud Light Campaign Targets 'Real' Football Fans—But Still Angers the Right Wing*, 25.08.2023, https://www.forbes.com/sites/conormurray/2023/08/25/new-bud-light-campaign-targets-real-footb

all-fans-but-still-angers-the-right-wing/; F. Gluck, A. Friedman, C. Shoup, *GOP legislative leaders say they'll introduce ban to end gender-affirming care for minors in Tennessee*.

[19] *Domestic Box Office Performance for Documentary Movies in 2024*, https://www.the-numbers.com/market/2024/genre/Documentary [dostęp: 29.12.2025].

[20] T. Arnold, *One Year After Its Initial Release, 'What Is A Woman?' Passes 177 Million Views on Twitter Within A Week*, 7.06.2024, https://www.ncregister.com/cna/one-year-after-its-initial-release-what-is-a-woman-passes-177-million-views-on-twitter-within-a-week [dostęp: 29.12.2025].

[21] N. Kamal, S. Levering, *Couple charged in Knowles protest sentenced to prison and probation and owe nearly $50,000 in damages - The Pitt News*, 7.01.2025, https://pittnews.com/article/193081/top-stories/couple-charged-in-knowles-protest-sentenced-to-prison-and-probation-and-owe-nearly-50000-in-damages/ [dostęp: 29.12.2025].

[22] M. Levine, *Ted Cruz's new gig: Top podcaster*, 27.01.2020, https://www.politico.com/news/2020/01/27/ted-cruz-podcast-105808 [dostęp: 29.12.2025].

[23] J. Milliot, *Fiction Sales Continue to Rise*, 1.07.2021, https://www.publishersweekly.com/pw/by-topic/industry-news/bookselling/article/86800-fiction-sales-continue-to-rise.html [dostęp: 29.12.2025].

[24] M. Knowles, https://x.com/michaeljknowles/status/1917630820031807974 [dostęp: 29.12.2025]; M. Knowles, https://x.com/michaeljknowles/status/1876750144445583764 [dostęp: 29.12.2025].

[25] M Knowles, *Michael Knowles EXPLAINS Dante's Divine Comedy*, 5.10.2024, https://www.youtube.com/watch?v=KHUyuxgB9iA [dostęp: 29.12.2025].

[26] T. Goeglein, *'God and Man at Yale' Turns 70*, 14.03.2022, https://www.dailysignal.com/2022/03/14/god-and-man-at-yale-turns-70/ [dostęp: 29.12.2025].

[27] N. Glazer, *The Enmity Within*, 27.09.1992, https://archive.nytimes.com/www.nytimes.com/books/00/07/16/specials/buckley-anti.html [dostęp: 29.12.2025].

[28] Right Side Broadcasting Network, *WATCH: Political Commentator Michael Knowles Speaks at TPUSA'S AmFest 12/18/25*, https://www.youtube.com/watch?v=fL8oA59-MDw [dostęp: 29.12.2025].

[29] *Gen Z's future with the Catholic Church*, 11.12.2025, https://www.americamagazine.org/editorials/2025/12/11/gen-z-evangelization/ [dostęp: 29.12.2025].

[30] S. Gowda, *The Curious Case of Nonwhite Groypers*, 16.12.2025, https://thedispatch.com/article/nonwhite-groypers-fuentes-antisemitism-racism-malkin/ [dostęp: 29.12.2025].

[31] J.O. Conroy, *White nationalist Nick Fuentes is exposing a civil war among US Republicans: 'We look like clowns'*, 20.11.2025,

https://www.theguardian.com/us-news/ng-interactive/2025/nov/20/nick-fuentes-tucker-carlson [dostęp: 29.12.2025].

[32] A. Breland, *How Nick Fuentes is grooming a new generation of racist hate*, Mother Jones, 2023, https://www.motherjones.com/politics/2023/01/nick-fuentes/ [dostęp: 29.12.2025].

[33] T. Carlson. *Tucker Carlson Interviews Nick Fuentes*, https://www.youtube.com/watch?v=efBB0D4tf1Y [dostęp: 29.12.2025].

[34] J.O. Conroy,*White nationalist Nick Fuentes is exposing a civil war among US Republicans: 'We look like clowns'*.

[35] A. Breland, *How Nick Fuentes is grooming a new generation of racist hate*.

[36] Tamże.

[37] T, Stanley, *How Right-wing extremism is tearing Maga apart*, 15.11.2025, https://www.telegraph.co.uk/news/2025/11/15/right-wing-extremism-tearing-maga-apart/ [dostęp: 29.12.2025].

[38] P. Morgan, *'What a CROCK of S***!' Piers Morgan vs Nick Fuentes | Full interview* https://www.youtube.com/watch?v=X_KXvjOJ7YA, [dostęp: 29.12.2025].

[39] W. Marshall, *The REAL Danger Of The Post WWII Consensus And Is It Too Late? | Jonathan Pageau*, https://www.youtube.com/watch?v=-Ug88C6Zgcs [dostęp: 29.12.2025].

[40] S. Sarker, *The Whiteness Problem*, „Modernism/Modernity Print Plus" 2023, nr *7* (3).

[41] *Nick Fuentes: "Why is Hitler cool? I'll tell you why very simply. Because what Hitler represents is if white people didn't give a fuck."*, 12.10.2025, https://www.mediamatters.org/nick-fuentes/nick-fuentes-why-hitler-cool-ill-tell-you-why-very-simply-because-what-hitler [dostęp: 29.12.2025].

[42] Socal Data, *On Point/Red Eagle Politics/SoCal Strategies August National Survey Release 1*, 19.08.2025, https://substack.com/inbox/post/171344467?r=4aupgp&triedRedirect=true [dostęp: 29.12.2025].

[43] J.P. Baird, *Opinion: Antisemitism is coming from the Republican right ⁒ Concord Monitor*, 1.12.2025, https://www.concordmonitor.com/2025/12/01/my-turn-antisemitic-threat-right-wing-extremists/ [dostęp: 29.12.2025].

[44] E. Kaufmann, *CHSS Report No. 8 Recreational Racists and Performative Antisemites?: A Profile of Right-Wing Audiences from Fuentes to Carlson*, 14.01.2026, https://www.heterodoxcentre.com/research/recreational-racists-and-performative-antisemites-a-profile-of-right-wing-audiences-from-fuentes-to-carlson/

[dostęp: 23.01.2026].

[45] *Behind Trump's 2024 Victory, a More Racially and Ethnically Diverse Voter Coalition*, 26.06.2025, https://www.pewresearch.org/politics/2025/06/26/behind-trumps-2024-victory-a-more-racially-and

-ethnically-diverse-voter-coalition/ [dostęp: 23.01.2026].

[46] S. Gowda, *The Curious Case of Nonwhite Groypers*, 16.12.2025, https://thedispatch.com/article/nonwhite-groypers-fuentes-antisemitism-racism-malkin/ [dostęp: 29.12.2025].

[47] *Vance refuses to set red lines over bigotry at Turning Point USA's convention*, 22.12.2025, https://www.npr.org/2025/12/22/g-s1-103284/vance-at-turning-point [dostęp: 29.12.2025].

[48] M. Anton, *Are the Kids Al(t)right? ✗ Claremont Review of Books*, 2019, https://claremontreviewofbooks.com/are-the-kids-altright/ [dostęp: 29.12.2025].

[49] Bronze Age Pervert [C. Alamariu], *Bronze Age Mindset*, Wydane niezależn 2018, s. 88.

[50] R. Gray,*How Bronze Age Pervert Built an Online Following and Injected Anti-Democracy, Pro-Men Ideas Into the GOP*, 16.07.2023, https://www.politico.com/news/magazine/2023/07/16/bronze-age-pervert-masculinity-00105427?ref=polemics.md [dostęp: 29.12.2025].

[51] *Wikiquote – Bronze Age Pervert*, https://en.wikiquote.org/wiki/Bronze_Age_Pervert [dostęp: 29.12.2025].

[52] R. Gray, *How Bronze Age Pervert Built an Online Following and Injected Anti-Democracy, Pro-Men Ideas Into the GOP*.

[53] C. Alamariu, *Selective Breeding and the Birth of Philosophy*, Wydanie niezależne 2023, ss. 70–71.

[54] Tamże, s. 67.

[55] Tamże, s. 68.

[56] Tamże, s. 66.

[57] Tamże, s. 69.

[58] Tamże, s. 70.

[59] Tamże, s. 73.

[60] Tamże, s. 74.

[61] Tamże, s. 77.

[62] Tamże, s. 79–80.

[63] Tamże, s. 80.

[64] Tamże.

[65] Tamże, s. 85.

[66] Tamże, s. 85–86.

[67] Tamże, s. 87.

[68] Tamże, s. 90.

[69] Tamże.

[70] Tamże, s. 91.

[71] Tamże, s. 94.

[72] Tamże, s. 95.

[73] Tamże, s. 96.

[74] Tamże, s. 104.

[75] Tamże, s. 126.

[76] Tamże, s. 136.

[77] Tamże, s. 140.

[78] Tamże, s. 146.

[79] Tamże, ss. 146–147.

[80] Tamże, s. 202.

[81] Tamże, ss. 199–202.

[82] Tamże, s. 186.

[83] Tamże, ss. 201–204.

[84] Tamże, ss. 205–206.

[85] Bronze Age Pervert [C. Alamariu], *Bronze Age Mindset*, Wydane niezależnie 2018, s. 114.

[86] Tamże, ss. 29–30.

[87] Tamże, ss. 84–85.

[88] Tamże, s. 149.

[89] Tamże, s. 129.

[90] Tamże, s. 109.

[91] Tamże, s. 32.

[92] Tamże, s. 117.

[93] Tamże, ss. 122–123.

[94] Tamże, s. 151.

[95] Tamże, s. 22.

[96] Tamże, s. 150.

[97] Tamże, s. 105.

[98] Tamże, ss. 151–154.

[99] Tamże, ss. 137–143.

[100] R. Gray, *How Bronze Age Pervert Built an Online Following and Injected Anti-Democracy, Pro-Men Ideas Into the GOP*.

[101] *The fashion for the young: turn to the radical right*, https://www.ft.com/content/61d49fc5-75bc-47ab-8014-dcc44ae9f18d [dostęp: 29.12.2025].

[102] J. Gray, *Bronze Age Pervert will not save the American right*, 23.09.2023, https://www.newstatesman.com/the-weekend-essay/2023/09/bronze-age-pervert-american-right [dostęp: 29.12.2025].

[103] R. Gray, *How Bronze Age Pervert Built an Online Following and Injected Anti-Democracy, Pro-Men Ideas Into the GOP*.

[104] G. Wood, *How Bronze Age Pervert Charmed the Far Right*, 3.08.2023, https://www.theatlantic.com/magazine/archive/2023/09/bronze-age-pervert-costin-alamariu/674762/ [dostęp: 29.12.2025].

[105] B. Schreckinger, *The alt-right manifesto that has Trumpworld talking*, 23.08.2019, https://www.politico.com/story/2019/08/23/alt-right-book-trump-1472413 [dostęp: 29.12.2025].

[106] *Review: „Selective Breeding and the Birth of Philosophy" by Costin Alamariu*, 27.09.2023, , https://kigalidispatch.substack.com/p/review-selective-breeding-and-the [dostęp: 29.12.2025].

[107] R. Gray, *How Bronze Age Pervert Built an Online Following and Injected Anti-Democracy, Pro-Men Ideas Into the GOP*.

[108] F. Schwartz, D. Lippman, J. Detsch, *Top Trump State Department official Michael Anton to depart in the fall*, 27.08.2025, https://www.politico.com/news/2025/08/27/michael-anton-state-department-depart-00530795 [dostęp: 29.12.2025].

[109] M. Anton, *Are the Kids Al(t)right? ⁒ Claremont Review of Books*.

[110] B. Schreckinger, *The alt-right manifesto that has Trumpworld talking*.

[111] J. Vandiver, *Metapolitics, masculinity, and technology in the rise of "Bronze Age Pervert"*, [w:] *Contemporary Far-Right Thinkers and the Future of Liberal Democracy*, red. A.J. Adams, A. Castrillon, Routledge 2022, s. 379.

[112] F. Bauer, *Bronze Age Menace*, 18.04.2024, https://www.nationalreview.com/magazine/2024/06/bronze-age-menace/ [dostęp: 29.12.2025].

[113] J. Butler, *Bronze Age Meltdown*, 18.01.2024, https://www.nationalreview.com/corner/bronze-age-meltdown/ [dostęp: 29.12.2025].

[114] S. Ahmari, *The Rise of the Barbarian Right*, „Liberties Journal" 2024, vol. 5, https://libertiesjournal.com/articles/the-rise-of-the-barbarian-right/ [dostęp: 29.12.2025].

[115] D. Sebell, *BAP's Confusions*, 1.01.2024, https://firstthings.com/baps-confusions/

[dostęp: 29.12.2025].

[116] J. Ehrett, *The Impossible Bronze Age Mindset*,15.04.2023, https://americanreformer.org/2023/04/the-impossible-bronze-age-mindset/ [dostęp: 29.12.2025].

[117] G. Wood, *How Bronze Age Pervert Charmed the Far Right*, 3.08.2023, https://www.theatlantic.com/magazine/archive/2023/09/bronze-age-pervert-costin-alamariu/674762/ [dostęp: 29.12.2025].

[118] M. Anton, *Are the Kids Al(t)right? ⁑ Claremont Review of Books*.

[119] R. Gray, *How Bronze Age Pervert Built an Online Following and Injected Anti-Democracy, Pro-Men Ideas Into the GOP*.

Oryginał: https://nlad-kopia1113.instawp.site/widma-reagana-bialej-rasy-i-epoki-brazu-mloda-prawica-w-usa/

DOBRA ANALIZA WYMAGA CZASU

Rzetelny tekst to dni pracy: źródła, dane, redakcja. Każda wpłata pozwala nam przygotować kolejny. Nawet niewielka kwota ma znaczenie.

WSPIERAM ANALIZY

wspieram.nlad.pl

Zeskanuj, aby wesprzeć